

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

9
Sollerupgaard i Fyen.

Skole med Pensionat

for

unge Piger.

Program og Aarsberetning

1885—1886.

ODENSE.

Trykt i det Milo'ske Bogtrykkeri.

1886.

**Statens pædagogiske Studiesamling
København V.**

Sollerupgaard i Fyen.

Skole med Pensionat

for

unge Piger.

Program og Aarsberetning

1885—1886.

ODENSE.

Trykt i det Milo'ske Bogtrykkeri.

1886.

Skolen med Pensionat for unge Piger paa Sollerupgaard.

Nærværende Program, der udstedes et Aar efter, at Skolen paa Sollerupgaard er oprettet, skal mindre gjælde som Aarsberetning, end det skal give mig Lejlighed til at fremsætte den Tanke, der har ligget til Grund for Oprettelsen af denne Skole paa Landet for unge, voxne Piger. En saadan Institution er endnu forholdsvis saa ny her i Landet, at den første Forestilling om den gjærne er noget taaget og uklar; ved Betegnelsen «Skole paa Landet for voxne, unge Piger» tænker man sig hyppigst en Højskole, en Opdragelsesanstalt eller en Husholdningsskole, mulig endog en Sammenblanding af alle tre Begreber. Jeg vil da her strax fastslaa, at Skolen paa Sollerup ikke gaar ind under nogen af disse Kategorier, og skal derfor forsøge at fremstille, hvad der har været Hensigten med dens Dannelse, saa vel som dens hele Plan, Formaal og Indretning.

Benævnelsen Skole vil da væsentlig sige: Fortsættelsesskole 3: den Undervisning, der er modtaget i Barneskolen, fortsættes her efter en udvidet Plan og paa en friere Maade. Af den nedenstaaende Fag- og Timeplan vil man se, at det er Skolefagene, der ere tagne op, kun med den ringe

Ændring, at jeg har strøget et af de tre fremmede Sprog (Engelsk) og vedføjet som nyt Fag Pædagogik. Blandt Fagene indtage Dansk (Sproglære, Litteratur og Stil) og Historie, saa vel ved det større Timeantal som ved den Forberedelse, de frem for noget andet Fag kræve, en fremragende Plads; den store Interesse, disse Fag ere i Stand til at vække, saa vel som deres Betydning som almindennende Fag, er Grunden til den noget prædominerende Stilling, jeg har givet dem mellem de øvrige Fag. Det er ogsaa Hensynet til denne nødvendige Overvægt, der har bevirket, at kun to fremmede Sprog ere tagne med; i en Skole, der sætter sig den unge Piges videre Udvikling i Retning af Almendannelse som Maal, maa man vel vogte sig for, at disse ikke komme til at sluge uforholdsmæssig megen Tid, og det forekommer mig, at i saa kort en Uddannelsestid som et, højst to Aar er Tilægnelsen af to fremmede Sprog allerede vanskelig at overkomme. — Man vil af Fagenes Antal og af det Timetal, der er tildelt hvert enkelt af dem, se, at der maa arbejdes med Alvor og Flid, for at Aaret kan give det attraaede Udbytte, — arbejdes væsentlig saaledes, som der arbejdes i en Skole. Selve Undervisningstimerne med den dertil nødvendige Forberedelse optage de unge saa stærkt, at hvem der vilde komme uden væsentlig at føle sig som Elev, sikkerlig vilde komme til at føle sig noget tilovers. Der maa holdes fast ved, at Livet paa Sollerup kun egner sig for den, der kommer for at lære og med den tilbørlige Alvor og Iver for at arbejde.

Skolen har sat sig det Formaal gjennem Undervisningen ved Hjælp af Kundskabsstoffet at paavirke og udvikle Elevernes hele almene Dannelse. At dette maa være Formaalet for enhver Skoles Undervisning, naar den da ikke udelukkende beror paa en rent speciel Fagdannelse, er en

saa triviell Sandhed, at jeg ikke skulde berøre dette her, naar det ikke var, fordi jeg tror, at der hersker saa forskjellige Anskuelse om Vejen, ad hvilken dette Maal naas; jeg vil da fremsætte den Vej, jeg følger og anser for den rette. Enhver Lærer og Lærerinde, der har valgt sin Virksomhed af Interesse, har uden Tvivl sit særlige Syn paa Undervisningen; der er et eller andet Punkt, han anser for Dvindhjulet i det hele. For mig staar det saaledes, at Hovedvægten i al Undervisning bør lægges paa det elementære og det orienterende.

Det mangelfulde, der er ved den korte (et- eller toaarige) Undervisningstid, der bliver de unge Piger til Del, der ikke vælge en eller anden Examensvej, indser jeg fuldt vel. - Det er med Resignation, at man her maa tage sin Opgave op, og Resignationen hedder Begrænsning. Det nytter jo nu en Gang ikke, at man i sin Længsel mod de ideale Forhold: den solide, mangeaarige Undervisningstid, ikke arbejder med de givne og udnytter den korte Læretid, at man, for atter at anvende den gamle Sandhed, i sin Iver for det bedste ikke vinder det gode. At, for de unge Pigers Vedkommende, den korte Uddannelsestid er Reglen, den mangeaarige Undtagelsen, derom maa vi dog alle være enige. Gjør man sig nu, under disse Forhold, som Lærer ikke strax dette klart, at en Resignation er nødvendig, saa løber man Fare for at forvexle Faglærernes Fordringer med de Fordringer, man har Ret til at stille til det almindelig dannede Menneske; man er ikke tilfreds med at bibringe Eleven mindre end sine egne detaillerede Kundskaber, men overser da, at man med den begrænsede Læretid saa nødvendigvis maa slaa af paa Helheden og det samlede Overblik. Efter min Anskuelse maa det blive Læreren's Opgave, saaledes som han er stillet mellem Fordringen om Almendannelse paa den ene

Side og den korte Undervisningstid tyngende paa hans Meddelelse paa den anden: overalt paa de forskjellige Omraader at anvise Eleven de rette Udgangspunkter. I hvad Stand og Stilling den unge Pige end er — det, hun i intellektuel Henseende mest af alt tiltrænger, er paa de forskjellige Gebeter at føle sig saa hjemme, saa orienteret, at hun har Lethed ved at arbejde videre baade med sig selv og med andre. Hvorvel ethvert Fag i denne Henseende kan gjøre sin Nytte, saa regner jeg dog nogle Fag for særlig egnede til at orientere i Verdenslivets forskjellige Forhold, saa som Historie, Dansk og Pædagogik. Dette sidste afgiver en god Basis for Samtale om mangfoldige Emner, som man ellers ikke let støder paa. Desforuden turde det vel ikke være overflødigt, i en Tid som denne, hvor Skolespørgsmaalet saa at sige staar paa Dagsordenen baade i vort eget og i andre Lande, at gjøre Eleverne kjendte med de vigtigste Perioder i Opdragelsens fremadskridende Historie.

Det følger af sig selv, at denne videregaaende Uddannelse i Skolefagene, den danske Litteratur og de levende Sprog ogsaa kan betragtes som Forberedelse til Lærerindevirksomheden. Alle Fag blive næmlig gennemgaaede fra Grunden af, under den Forudsætning, at Eleven begynder uden andet Grundlag end det, de almindelige Skolekundskaber give. Blandt de otte unge Piger, som i dette første Aar have besøgt Skolen, alle i Alderen mellem 16 og 20 Aar, have kun de to haft det bestemte Formaal her at uddanne sig til Lærerinder og begge for smaa Børn. Men jeg anser det for et godt Vidnesbyrd om den Indflydelse, dette Aars Arbejde har haft paa Eleverne, at Lysten til at benytte Kundskaberne som Lærerinde er bleven vakt næsten hos dem alle. Dette har bestyrket mig i mit Forsæt ved Siden af den aarlige Fortsættelsesklasse at oprette et Kursus for

Privatlærerinder, som for den fuldstændige Uddannelse skulde være toaarigt.

Formaalet ved at henlægge en Undervisningsanstalt for voxne Piger til Landet, er, som allerede udtalt i min første Bekjendtgjørelse forrige Aar, at tilvejebringe de gunstigste Betingelser for en sund sjælelig og legemlig Udvikling, ved at den intellektuelle Uddannelse foregaar under saa styrkende ydre Forhold som muligt. Anæmiske og nervøse Lidelser have taget en saadan Overhaand hos Nutidens unge Piger, og det altid noget enerverende Hovedstadsliv med sine mange forstyrrende og angribende Indtryk er saa langt fra under saadanne Forhold at afgive gunstige Betingelser for Arbejds- evnen, at et Forsøg paa at fjerne nogle af disse uheldige Indflydelser maa synes at ligge nær. Saadanne Forsøg ere forlængst foretagne i Udlandet, navnlig i Schweiz og England, og synes der tilfulde at have staaet deres Prøve, hvorimod vi herhjemme ere tilbøjelige til vedblivende at henlægge al udvidet Undervisning til Hovedstaden og de større Provins- byer. Jeg er ikke blind for de Fortrin, som disse sidste kunne frembyde frem for Skolen paa Landet, saaledes det større Udvalg af Lærerkrafter og det meget befrugtende paa Aandslivets Omraade, som netop de større Forhold med den livligere Vexlen af Indtryk medfører; men det rolige, regel- mæssige Liv paa Landet, Samlivet med de jævnaldrende unge og den indbyrdes Drøftelse af det lærte og det, der skal læres, og fremfor alt det umiddelbare Indtryk af Naturen i al sin Friskhed og Storhed paa alle Aarets Tider, alt dette i Forening synes mig at give en Samlethed, som efter min Opfattelse er den allervæsentligste Faktor til et godt Resultat for aandeligt Arbejde. Ro, Frihed for spredende Indtryk og tilstrækkelig Hvile er Betingelsen for, at Læsningen kan drives uden Skade med den Ihærdighed, som er nødvendig for at

naa et tilfredsstillende Udbytte. Jeg har af den Grund ogsaa udelukket Husholdningsfaget fra Skolen; skal Læsningen passes, kan det ikke blive til noget med at gaa i Huset og omvendt; og desuden — hvorvel jeg tilfulde erkjender den huslige Gjerning som en yderst sund Beskjæftigelse — en absolut Hvile, en saadan, som man trænger til under aandeligt Arbejde, er den ikke.

Da Skolen tillige er Hjem, har man den Fordel at kunne følge Eleven i hendes Forhold uden for Skolen, hvorved man kan iagttage Arbejdslyst og Arbejdsevne i deres indbyrdes Forhold. Arbejdet saa vel som Motionen kan dernæst reguleres, og man har den Fordel at kunne modvirke Overanstrengelse, der i disse Tider som Følge af Misforholdet mellem den unge Piges Videlyst og Energi og hendes Kræfter er en saa hyppig og sørgelig Følge af det aandelige Arbejde. Naar jeg dernæst paapeger, hvad der følger af sig selv, at man kommer til at staa sine Elever betydelig mere personlig nær ved at leve med dem i sit Hjem end ved kun at staa i Forhold til dem igjennem Undervisningen, saa tror jeg at have anført alt det, der har ledet til Oprettelsen af «Skolen paa Landet». Jeg tror, den har en Fremtid for sig, og de vægtige Advarsler, der netop i den seneste Tid have lydt fra flere Lægers Mund imod den nerveanstrengende Levevis, der mere og mere griber om sig, synes mig en Borgen for, at jeg ikke tager fejl.

Skolens Arbejde har i det forløbne Aar givet følgende Udbytte:

Dansk (4 Timer ugentlig). Litteraturhistorien gennemgaaet ved Foredrag og Forfatterlæsning. Sætnings- og Ordanalyse efter de Fordringer, der stilles til Skolelærerinde-Examen. 15 Stile, hvoraf 3 litteraturhistoriske, de øvrige af gjengivende, beskrivende eller frit Indhold.

Historie (4 à 5 Timer ugentlig). Nordens- og Verdenshistorien gennemgaaet i sin Helhed ved supplerende Foredrag, Overhøringer og en Hovedrepetition.

Religion (2 Timer ugentlig). Det gamle Testaments Bibelhistorie lært til Examination. Matthæus Evangelium gennemgaaet og forklaret. Hovedstykker af Katekismen paa lignende Maade.

Geografi (2 Timer ugentlig). Geografien gennemgaaet i sin Helhed, saaledes at Landenes naturlige Beskaffenhed og Byerne læres til Examination ved Tegning paa den store Tavle; de øvrige Forhold gennemgaaede indenad.

Zoologi (2 Timer ugentlig i Vinterhalvaaret). Pattedyr. Fugle. Insekter.

Botanik (2 Timer ugentlig i Sommerhalvaaret). Den almindelige Botanik læst og repeteret; Systemet gennemgaaet.

Regning. Hele Tal, Potens og Rod, Tegnenes Betydning, Tallenes Delbarhed, Brøk, Regula de Tri, omvendt og sammensat Forhold. Lidt Øvelse i Delingsregning, Blandings- og Procentregning.

Fransk (3 Timer ugentlig). Grundreglerne i Grammatiken. Nogenlunde Færdighed i Fortælling paa Fransk. Danske

Sætninger til skreven Oversættelse. Selvstændig Oversættelse af en af Nutidens Forfattere.

Tysk (3 Timer ugentlig). Grammatikens Formlære og Ord-
føjningslære. 63 danske Stykker til skreven Oversæt-
telse. Selvstændig Oversættelse af Schillers Maria Stuart.
Tyske Talemaader lærte udenad.

Pædagogik (1 Time ugentlig) er ikke et Forberedelsesfag.
De vigtigste Perioder af Opdragelsens Historie, sluttende
sig til Historieundervisningen, og Elementerne af Opdra-
gelseslæren.

Desforuden af Haandgjerningsfag:

Haandarbejde (3 Timer ugentlig).

Skrivning (2 Timer ugentlig).

I Skoleaarets sidste Fjerdingaar have de Elever, der
uddanne sig til Lærerinder, haft 1 Time ugentlig til Under-
visning i den nærliggende Almueskole.

ndervisningens fuldstændige Timeantal er 29 om
Ugen. Den daglige Undervisningstid falder fra 8—12 og fra
2—4; hver Elev har højst 5 Timers Undervisning daglig,
delt ved 2 Timers Hviletid. Lørdag slttes Undervisningen
Kl. 2. Forberedelsen skal holde op senest Kl. 9 Aften.

Betalingen er for et Aars Kursus: 400 *N^o* for Kost og Bolig, 200 *N^o* for Undervisning. Musik ligger udenfor Skoletiden, og dette Fag betales extra med 6 *N^o* maanedlig for 1 og 10 *N^o* for 2 Timers ugentlig Undervisning.

Eleverne medbringe Sengklæder, Lagen, Haandklæder og Kommode og holde sig selv med Vask. Eleverne dele Værelse, tre og fire efter Værelsernes Størrelse.

Sollerup er beliggende $\frac{1}{2}$ Mil fra Korinth Jernbanestation (Faaborg—Ringe-Banen), i en af Sydfyens skønneste Egne. En god Have findes ved Gaarden, som støder lige op til store Skove. Boligen er fortrinlig bygget (c. 20 Aar gl.) og bekvemt indrettet, Værelserne høje, rummelige og lyse. Musikstuen er helt fjærnet fra Læseværelserne.

Lærerkrafterne ere:

Frk. Nobel Sperling: Dansk Litteraturhistorie.

Frk. Sophy Bondesen: Tysk, Haandarbejde og Musik.

Lærer Jørgensen, Kistrup: Nordens Historie, Botanik og Regning.

Bestyrerinden: Dansk Sprog og Stil, Verdenshistorie, Religion, Pædagogik, Geografi, Zoologi og Fransk.

Bogliste.

- Dansk. Sig. Müller: Dansk Litteraturhistorie.
Flor: Haandbog i den danske Litteratur.
Lærerindernes Tillæg til Dr. E. Bojesens Sproglære.
Historie. V. A. Bloch: Lærebog til Brug ved Realskolen.
Religion. Biblen.
L. Müller: Den hellige Skrift i Udtog.
Luthers Katekismus med Balslevs Forklaring.
Geografi. Erslev: Mindre Lærebog Nr. 2.
Zoologi. Lütken: Lærebog Nr. 2.
Botanik. V. Strøm: Begyndelsesgrundene af Plantelæren.
Regning. Henrik Smith: Lærebog.
Femmer: Opgaver i Hovedregning. 2 Dele.
Fransk. Henri Garrigues: Fransk Sproglære.
Rocherolles: 1ières lectures enfantines.
Alph. Daudet: Lettres de mon moulin.
Alfr. de Musset: Croisilles.
Tysk. Ipsen: Formlære med Ordsamling.
Ipsen og Sachs: Elementarbog.
Ottokar Schupp: Unter den Menschenfressern.
Schiller: Maria Stuart.
Pædagogik. Heegaard: Opdragelsens Historie.
K. Roving: Bidrag til praktisk Pædagogik.
-

Det ny Skoleaar begynder **6te September**. Indmeldelse af Elever modtages ved Henvendelse til undertegnede Bestyrerinde.

Elisabeth Bondesen.

Sollerup pr. Korinth, Juli 1886.
